

Særavtale om ferie for statsansatte

Hyperkoblinger til lover går til lovdata.no. Departementets kommentarer til særavtalen er i fotnoter.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (daværende Kommunal- og distriktsdepartementet) og hovedsammenslutningene i staten ble enige om ny ferieavtale for perioden 1. januar 2024 – 31. desember 2026.

Særavtale om ferie for statsansatte ¹ er som følger:

§ 1 Virkeområde

For statsansatte gjelder ferieloven² og hovedtariffavtalen del 6 om avtalefestet ferie med tilpasninger i denne særavtale.

¹ **Departementets kommentar:** [Ferieloven § 5 \(1\)](#) fastsetter at arbeidsgiver plikter å sørge for at arbeidstaker gis feriefritid på 25 virkedager hvert ferieår. Arbeidstaker plikter på sin side, med enkelte unntak, å avvikle feriefritiden hvert år. Se nærmere om virkedagsbegrepet i note 3 og ferieloven § 5 (1).

² **Departementets kommentar:** Særavtalen er harmonisert med ferieloven.

§ 2 Feriefritid

Det skal inngås skriftlig avtale mellom arbeidsgiver og arbeidstaker om avvikling av forskuddsferie inntil 12 virkedager³ og overføring av uavviklede⁴ feriedager, jf. ferieloven § 7 nr. 3 og hovedtariffavtalen pkt. 6 nr. 10.

§ 3 Beregning av feriepenger

Den alminnelige satsen for feriepenger er 12 % av feriepengegrunnlaget⁵. For arbeidstakere over 60 år forhøyes prosentsatsen med 2,3 prosentpoeng, jf. [ferieloven § 10 nr. 3](#).

³ **Departementets kommentar:** Ferieloven benytter begrepet «virkedager». [Loven § 5 \(1\)](#) bestemmer at virkedager er alle dager som ikke er søndager eller lovbestemte helge- eller høytidsdager. Det vil si at også lørdager regnes som virkedag, selv om man ordinært ikke arbeider denne dagen. Virkedager i ferien, som etter arbeidstidsordningen ville ha vært fridager for den enkelte arbeidstaker, regnes som virkedag, og går til fradrag i det totale antall dager man har rett til ferie.

[Ferieloven § 7 \(3\)](#) gir rett til å avvikle totalt 12 virkedager forskuddsferie i løpet av ferieåret, etter skriftlig avtale med den enkelte arbeidstaker. Dette utgjør 10 arbeidsdager for arbeidstakere med ordinær femdagers arbeidsuke (mandag til fredag) og full stilling

⁴ **Departementets kommentar:** [Ferieloven § 7 \(3\) første ledd](#) gir også rett til å overføre inntil 12 virkedager ferie til neste ferieår. I tillegg åpner HTA punkt 6 for at også den avtalefestede ferien kan overføres helt eller delvis til neste ferieår. Både loven og avtalen krever skriftlig avtale med den enkelte arbeidstaker. Totalt utgjør dette inntil $12 + 5 = 17$ virkedager. Dette tilsvarer $10 + 4 = 14$ arbeidsdager (feriedager) for arbeidstakere med ordinær femdagers uke (mandag til fredag) og full stilling. Ferie som ikke er avviklet, blir overført til neste ferieår, se [ferieloven § 7 \(3\) andre ledd](#). Feriedager som en arbeidstaker har motsatt seg å avvikle som følge av manglende opptjening av feriepenger, se ferieloven § 5 (5), kan ikke overføres. Ferie som ikke er avviklet, skal ikke utbetales, med mindre arbeidsforholdet opphører, se [ferieloven § 11 \(3\) første ledd](#).

⁵ **Departementets kommentar:** Feriepengegrunnlaget (det beløpet som feriepengene beregnes av) er det arbeidsvederlag som ble utbetalt i opptjeningsåret (året før ferieåret), se [ferieloven § 10 \(1\)](#). Dette omfatter ikke utbetalinger til dekning av utgifter til bilhold, kost, losji o.l., med mindre verdien av hel eller delvis kost er

Dersom en statsansatt har rett til lønn etter lov eller tariffavtale under permisjon eller annet fravær, tjener vedkommende opp rett til feriepenger for samme tidsrom etter ferieloven § 10 nr. 4 og 5.

§ 4 Utbetaling av feriepenger

Feriepenger som er opptjent hos arbeidsgiver i opptjeningsåret, utbetales i juni måned i ferieåret⁶. I feriepengene skal det gjøres fradrag for lønn for vanlig arbeidstid i fem uker, men for seks uker for arbeidstaker over 60 år med rett til ekstraferie [etter ferieloven § 5 nr. 2](#).⁷ Ved beregningen av fradraget skal det legges til grunn lønn pr. juni måned i ferieåret. Lønn, jf. HTA § 2 nr. 1, jf. nr. 2, utbetales når ferien avvikles.

I sluttoppgjøret utbetales feriepenger som hovedregel ved fratreden. Det kan inngås individuell avtale om at feriepengene utbetales i ferieåret.

Sluttoppgjør utbetales også ved overgang til stilling i en annen statlig virksomhet⁸.

utbetalt som en del av arbeidsvederlaget. Utbetaling av feriepenger inngår heller ikke i feriepengegrunnlaget. Det samme gjelder fast godtgjøring som opptjenes og utbetales uavhengig av fravær på ferie. I staten utgjør feriepengene 12 % av feriepengegrunnlaget for arbeidstakere under 60 år. For arbeidstakere over 60 år med rett til én ekstra ferieuke pr. år, se [ferieloven § 5 \(2\)](#), forhøyes prosentsatsen med 2,3 prosentpoeng, se nærmere regler i ferieloven § 10 (3).

⁶ **Departementets kommentar:** Det skal foretas en engangsberegning og utbetaling av feriepenger i juni måned. Under avvikling av ferie på andre tidspunkter utbetales ordinær lønn.

⁷ **Departementets kommentar:** I feriepengene skal det gjøres fradrag for «lønn under ferie», dvs. det gjøres fradrag for fem ukers lønn pr. juni måned i ferieåret, se ferieloven § 11 (1) andre ledd. For arbeidstakere over 60 år, som har rett til én ekstra ferieuke pr. år, se [ferieloven § 5 \(2\)](#), er fradraget seks ukers lønn pr. juni måned i ferieåret. Det resterende beløpet utbetales som tillegg til junilønn.

⁸ **Departementets kommentar:** Ved opphør av arbeidsforhold gis arbeidstakeren et sluttoppgjør med hensyn til feriepenger og feriefritid. Dette gjelder også ved opphør av arbeidsforhold i én statlig virksomhet og direkte overgang til annen statlig virksomhet. Sluttoppgjøret omfatter for det første opptjente feriepenger frem til fratredelsestidspunktet. Dette er feriepenger opptjent for utbetaling i ferieåret (det vil si påfølgende år). For det andre omfatter sluttoppgjøret lønn for feriefritid (men bare såkalt «ferie med lønn», se note 4 til § 2 ovenfor) som ikke er avviklet før

fratredelsestidspunktet. Dette omfatter både ferie som skulle ha vært avviklet i løpet av det året arbeidstakeren fratrer og eventuell eldre feriefritid som er overført til dette året.

Midlertidig beordring til annen statlig virksomhet medfører ikke sluttoppgjør.

Dersom en virksomhetsoverdragelse innad i staten medfører overføring av arbeidstakere, skal imidlertid mottakende virksomhet overta ansvaret for feriepenge opptjent før overdragelsen og for eventuelle opptjente rettigheter vedrørende feriefritid, se [ferieloven § 12](#). I slike tilfeller foretas ikke sluttoppgjør for feriepenge i den tidligere statlige virksomheten. Den enkelte ansatte kan likevel kreve feriepengene fra tidligere arbeidsgiver. Det vises til nærmere omtale i heftet Personalpolitikk ved omstillingsprosesser.

Dersom en arbeidstaker går over til annen stilling i samme virksomhet, skal det ikke utbetales noe sluttoppgjør, enten dette skjer ved en omorganisering eller etter søknad.

[Ferieloven § 11 \(3\) første ledd](#) fastsetter at opptjente feriepenge skal utbetales siste vanlige lønnsdag før fratreden. Den del av feriepengene som ikke lar seg beregne innen dette tidspunktet, kan utbetales i forbindelse med det avsluttende lønnsoppgjøret. Etter særavtalen kan det likevel inngås avtale med den enkelte om at feriepengene utbetales i ferieåret. Arbeidstakeren må i så fall søke om dette, og søknaden må være avklart i god tid før fratreden. Sluttoppgjør skal ikke utbetales fra hovedarbeidsgiver ved overgang til annen arbeidsgiver når arbeidstaker har permisjon fra hovedarbeidsgiver. Arbeidstaker kan avvikle feriedager som det er opptjent feriepenge for hos hovedarbeidsgiver i permisjonstiden. De ordinære bestemmelsene om fastsetting av tidspunktet for ferie gjelder. Når permisjonen er slutt, må feriepenge som er opptjent utbetales og feriedager avvikles eller utbetales. Når arbeidstakeren tiltrer sin stilling på nytt hos statlig hovedarbeidsgiver, må eventuelle rettigheter til feriefritid og feriepenge fra tiden før permisjon, beregnes. Dette må gjøres for å avklare hvilke rettigheter arbeidstakeren har ved gjeninntreden.

Eksempel:

Arbeidstaker arbeider i virksomhet A. Vedkommende får permisjon ett år for å jobbe i virksomhet B i ett år fra 1. september. Arbeidstaker kan avvikle feriedager og

§ 5 Avtaleperiode

Særavtalen gjelder fra og med 1. januar 2024 til og med 31. desember 2026.

feriepenger opptjent hos virksomhet A i løpet av permisjonen. Slik kan arbeidstaker ta ut alle feriedagene og få utbetalt feriepengene innenfor ferieåret. Opptjente feriedager hos virksomhet B skal primært avvikles i løpet av perioden arbeidstaker oppholder seg hos virksomhet B. Eventuelle feriedager som ikke er avviklet skal utbetales som slutttoppgjør ved fratreden fra virksomhet B.